

70-LETNICA DRUŠTVA SLOVENCEV V MENDOZI

Minulo je 70 let odkar je v Mendози zaživelo Društvo Slovencev.

V nedeljo, 25. avgusta 2019, smo se Slovenci in naši prijatelji zbrali v Domu na praznovanju obletnice dolge dobe skupnega življenja, na pregled naselitve naših dedov in staršev pod mendoškimi Andi; na spomin njihovega optimizma, korajže, ljubezni in narodne zavesti, kulturnih ter verskih vrednot.

Jubilejno praznovanje smo pričeli z zahvalo, z zahvalno sv. mašo. Naš pevski zbor je s svojim petjem pomagal ustvariti pravo globoko vzdušje pri skupni daritvi.

Zavedamo se božje in Marijine stalne materinske pomoči. Pred 70. leti smo pričeli novo poglavje naše življenjske poti, pričeli smo pot slovenske skupnosti v svobodni novi domovini Argentini. Ob začetku smo nadaljevali svoje navade in gojili naše slovenske vrednote. Morali smo se prilagoditi novemu okolju. Za konec sv. maše smo hvaležnost za srečen pričetek in vseh 70 let pobožno izrazili z navdušenim petjem: »Marija skoz' življenje, voditi srečno znaš; ti vodi skoz' trpljenje življenja čolnič naš«. Ta pesem je iskren in navdušen izraz naše vere in upanja, navdušuje nas k nadaljevanju skupne povezane bodočnosti.

Po odmoru in kramljanju s kavico je nadaljeval pripravljeni kulturni program. Zbrani pod ekranom nas je Slovenski Mendoški Oktet presenetil z našo pesmijo. Zapeli so nam: Zdravljico – Stanko Premrl, Večerni ave – Anton Foerster in Ti puebeč ja kna lumpej – Pavle Kernjak.

Predsednik Društva Tine Šmon je z resno doživetimi verzi našega priljubljenega pesnika Toneta Kuntnerja izrazil svoj pozdrav ob 70. obletnici življenja našega Društva Sloven-

cev v Mendози.

»Ta luč ni od včeraj, in ni samo moja. Ta luč ne gori od danes do jutri, gori in sveti iz davne preteklosti v davno prihodnost! Ta luč je spomin, ta luč je upanje...»

Dodal nam je tudi sledeče misli: Takrat je bila »potreba organizacije, medsebojna pomoč in skupni prostor za druženje in ohranitev vrednot... V bodoče je naš izziv potrditi podedovane vrednote, jih gojiti in presajati, želimo jih nadaljevati in iskati nove dejavnosti, prilagojene novim časom. Tako bodo naši sinovi in njihovi nasledniki živeli bogat izziv, kakršnega danes mi uživamo z veliko srečo in ponosom.«

Oznanil nam je nov Glasnik, izraz razvoja našega Doma in kako danes veseli uživamo naš Slovenski dom v Argentini. Končno se je zahvalil vsem, »ki so z velikim trudom, prizadevanjem in skrbjo oživljali naš Dom in nam tako omogočili novo važno obletnico.«

Sledila je predstavitev Glasnika. Arh. Božidar Bajuk je pokazal in predstavil navzočim nov izvod društvene revije.

Nazvoči so navdušeni sprejeli predstavitev

jubilejnega Glasnika.

Napovedovalec je nato orisal naš prihod v Mendozo in prve čase skupnega delovanja mendoških priseljencev, prve čase našega Društva. Omenil je skupne prireditve pri Bajdovih v Finca Bombal in odrske nastope v različnih kolegijih. Omenil je ustanovitev Slovenske fantovske zveze in dekliškega krožka, Slovensko šolo, in skrb za mladino, naše Pevske zборе, naše petje in folkloro, šport, mladinske dneve, obiske in romanja. Potrdil je delo dušnih pastirjev in važnost snidenja pri nedeljskih sv. maša ter ves potek društvenega življenja.

Sledili so spomini ob projekcijah nekaterih spominskih fotografij. Stane Grebenc nam je prvi podal nekaj spominov, in sicer kako so potekali prvi časi društvenega življenja.

Sledila je Cvetka Grintal Bajuk. Kot srednješolko jo je oče Luka ob sobotah na kolesu vozil v novo nabavljen Dom za čiščenje. Doživljala ga je kot »palačo«. Družina je žive-la v nedokončanem skromnem stanovanju. Še danes se ji sanja o takratnem skupnem Domu. Nepozabni časi!

Miha Bajda nam je prikazal navdušenje mladine za hribe in improvizirano smučanje v Los Penitentes. Poudaril nam je tudi doseženo prvenstvo slovenskih fantov pri Mendoški Federaciji odbojke.

Milan Nemanič nam je osvežil spomin o mladinskih dnevih in izletih. Spomnil nas je na obiske buenosaireške mladine in skromne prevoze na tovornjakih. Prišli so časi gradnje novega Doma. Davorin Hirschegger je povedal zanimive dogodivščine tiste plovite dobe naše gradnje.

Zofija Štumberger Šmon je izrazila, kako vesele so učiteljice, ker je v slovenski sobotni šoli veliko število otrok. Pavli Šmon je z navdušenjem govoril v imenu Slovenskega Mendoškega Okteta. Najbolj vesel dogodek okteta je bilo povabilo Slovenske vlade leta 2016, ko so s svojim petjem sodelovali pri 25. obletnici osamosvojitve naše domovine. Nikoli niso pričakovali takega priznanja in možnosti sodelovanja v domovini!

Franci Šmon je prikazal misijonsko delovanje slovenske mladine. Kar trikrat so misijonarili z bratom Matevžem Štirnom na argentinskem severu.

Končno so izrazili hvaležnost za prejeto finančno podporo, ki nam jo vsako leto pošilja Urad za Slovence v zamejstvu in svetu. Zahvalili se tudi vsem ki danes sodelujejo pri našem Društvu. Po končanem kulturnem programu je mladina pripravila mize za skupno kosilo. Iz kuhinje sta nas domače krvavice in kislo zelje vabila k pogrnjenim mizam

Ob dobri jedi in odlični pijači smo še dolgo obujali spomine na preživeto dobo in navdušeno pričeto bodočnost! Nazdravili smo našemu Društvu ob torti s prižganimi svečkami ter zapeli: Kol'kor kapljic, tol'ko let! Na mnoga leta!

Božidar Bajuk

PREDSTAVITEV GLASNIKA 2019

Predragi rojaki in prijatelji!

Bilo je koncem lanskega leta, bližala sta se božič in novo leto 2019.

Leto 2019 je pomembno leto, saj je leto 70. obletnice življenja našega Društva Slovencev v Mendози.

Začeli smo misliti na proslavitev tega pomembnega dogodka.

Z navdušenjem in zavednostjo sem prevzel in obljubil pregled doživetih dobe ter rojakom podariti jubilejni izvod GLASNIKA.

Vprašanje je bilo, kaj predstaviti, na kakšen način in tudi komu in čemu naj predstavimo pregled preživetih 70 let.

Nikdar nisem dvomil, da je bistveno predstaviti značilnost in vrednote naših staršev in prednikov, in to na sodobni način predavanja in komunikacije z novimi mlajšimi rodovi.

Začel sem obujati spomine in iskal fotografije ter prebiral poročila tistih prvih časov, pregledal vse izvode Glasnika in ves dosegljiv tisk, poročila našega slovenskega tiska.

Prepričan sem, da je primerno prikazati našim mladim rodovom poklic, požrtvovalnost, prepričanje in ljubezen naših dedov staršev, prvih zavednih Slovencev, od prvih trenutkov naselitve pod Andi, v Mendози, leta 1948 do danes.

Prikazati začetek in razvoj novega poglavja begunske poti.

Prikazati vrednote in skrb za organizirano življenje, sanje svobodnega družinskega življenja, skupnega Doma, skupne bodočnosti in blagostanja družin, posebno mladine.

Glasnik, povezava našega Društva, je prihajal v roke večino rojakov najprej tedensko, potem mesečno in v zadnjih že novih časih po potrebi, nekajkrat na leto. Večina izvodov do lanskega leta so bili tiskani samo z besedili, pozneje smo dodajali nekaj skromnih fotografij.

Danes vam nudimo barvni Glasnik, ki je dopolnjen s 175 fotografijami številnih pomembnih trenutkov našega društvenega življenja.

Vključeni so narodni ornament; nastali v tisočletnem umetnem izražanju našega naroda so »cvet preteklosti«. Vsaka narodna vrednota »Terja od nas skrb za ohranitev«.

Naš Glasnik je šopek spominov.

Spomini so sredstva in dostop v preživeto življenje.

Spomini nam potrjujejo stalno solidarnost, skupno pomoč in potrebo snidenja, stika med nami, tako takrat v prvih trenutkih po naselitvi kakor tudi danes.

Spomin nam prikaže vso prehojeno pot

skupnega življenja v izposojenih prostorih, orjaško odločitev iskanja in gradnje skupnega Doma.

Spomin nam prikaže potrebo organizirane življenja, skrb za mladino, za vzgojo otrok, mladostnikov in tudi staršev.

Spomini nas popeljejo v prve sobotne šole, ki so se vršile po družinah in pozneje v našem Domu, krščanski nauk, tečaje za ohranitev materinščine, naše slovenske besede; spominjamo se prireditev, praznovanj, gledališča, organizacij prostega časa, športa, izletov, taborjenj, taroka in zbiranja ob pogrnjenih mizah.

Pregled društvenega dela nas spominja na voditelje, dušne pastirje, na tihe garače, učiteljice in voditelje odsekov ter vseh udeležencev društvenega dela in življenja.

Z radostjo se spominjamo slovenske pesmi, našega zborovskega petja, pevskih in folklornih skupin, njihovega sodelovanja pri svetih mašah, prireditvah in tudi izven društvenega kroga, po Mendози, v Argentini in celo po svetu in v domovini Sloveniji.

Nekateri mlajši še nikoli niso slišali, da nam je potres podrl prvotni Dom, kako smo si s trudom in ljubeznijo zgradili novega: Dom, ki ga danes uživamo.

Spominjamo se številnih obiskov, slovenskih osebnosti, pesnikov, politikov in predavateljev ter, v zadnjih časih gostovanja pevcev in

voditeljev iz domovine.

Spomini so nam omogočili vstop v bogato doživeto življenje.

Sprašujemo se, kakšen pomen ima danes vse opisano?

Na prvem mestu izražamo zahvalo in občuteno priznanje za vse prejeto, za vse podedovano, nam posvečeno organizirano življenje, skupni dom ter vso današnjo dejavnost.

Danes izražamo zahvalo vsem dejavnikom, vsem, ki so po svojem poklicu, prejetih talentih in dobri volji ter ljubezni, neprekinjeno sodelovali in gradili vse dograjeno.

Danes je dan UPANJA!

Upanje so odprta vrata v bodočnost!

Kakšno bogastvo imamo v svojih rokah, oblikujemo si svojo bodočnost. Nismo samo opazovalci, ki od zunaj opazujemo, trudimo se za nadaljevanje skupnega življenja.

Kljub spremembam časa in zahtevnega današnjega življenja, je naša generacija zmožna naprej gojiti slovenstvo, narodni čut, naše korine.

Vse, kar se danes dogaja, vse, kar vsak teden doživljamo v našem Domu, ja znak zavednosti, narodnega čuta in ljubezni. Naše skupno življenje nas upravičeno usposablja svetu s ponosom pritrđiti, da Slovensko Društvo v Mendози živi!

B.B. V Mendози, 25. avgusta 2019.

RAST 48 V DOMOVINI SVOJIH PREDNIKOV

Od 24. junija pa do 27. julija je trajalo potovanje v Slovenijo RAST-i 48. Dijaki petega letnika našega Srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka so v domovini svojih prednikov spoznali naravne lepote, razne zanimivosti in obiskali zgodovinske kraje. Doživeli so marsikaj in ob povratku na tečaju tudi opisali svoje vtise. Danes objavljamo tri prispevke.

Najlepši spomini

Potovanje v Slovenijo je res nekaj posebnega a zlasti, če to doživiš skupaj z RAST-jo. V domovini svojih prednikov sem bila že večkrat. Torej sem slovensko zemljo na splošno poznala; a to potovanje je bilo enkratno in neopisljivo. Doživela sem to z drugimi očmi: moji sošolci in prijatelji so enako stari kot jaz. Razumejo, kaj pomeni biti mlad Slovenec v Argentini, govoriti slovensko doma in hoditi v sobotno slovensko šolo. Tako kot jaz se trudijo, da bi ohranili ta dar, ki smo ga mi vsi dobili od svojih staršev in starih staršev. Doživljali smo ista čustva do domovine, do družine in do prijateljev, ker smo vsi prišli skozi iste izkušnje do tega pričakovanega potovanja.

Naši spremljevalci so tudi čutili nekaj zelo posebnega: Tatjana in Pavel imata otroke, ki so približno toliko stari kot mi, Uršula pa je pred samo nekaj leti doživela potovanje s svojo RAST-jo.

Zelo dobro smo se razumeli med seboj in še gojimo to neprecenljivo prijateljstvo, ki bi ga radi še naprej ohranili.

Ostali so nam lepi spomini:

uspelo nam je priti na Triglav! Hodili smo osem ur do Kredarice. Od tam imamo pa še poseben spomin: po večerji smo v koči prepevali in igrali na kitaro. Pesmi so bile v slovenščini in v španščini; ljudje iz drugih krajev sveta pa niso mogli razumeti, kako Argentinci znajo govoriti po slovensko. Po tistem smo se zunaj igrali s snežnimi kepami in se močno smejali. Ko smo se utrudili, smo si ogledali sončni zahod in spet peli. Za nekatere je bilo to ganljivo. Seveda, ni nam uspelo priti samo do najvišje točke Slovenije, uspelo nam je tudi deliti neponovljive trenutke s prijatelji, ki so z nami povezani v krvi.

Obisk Kočevskega Roga je bil tudi ganljiv. S Heleno Jaklitsch smo se odpeljali do gozda, kjer nam je pripovedovala, kako so naši junaki, domobranci in drugi Slovenci, trpeli in dali življenje za narod in za Boga.

Po drugi strani, smo se sprehajali po Ljubljani,

bili smo v Bohinju, šli na Pokljuko in na Debelo peč, hodili na Šmarno goro, obiskali Čateške toplice in Atlantis, ter opravili veliko drugih izletov. Lepo je bilo tudi, ko smo peli pri maši v Dravljah, v Škofovih zavodih in na Brezjah. V slovenski poletni šoli smo se zabavali z novimi prijatelji z vsega sveta, z vsemi v slovenskem jeziku. Peljali so nas na različne izlete. Enkrat so nam rekli, da gremo v neko jamo v okolici Ljubljane, a nisem še nikoli slišala o njej. Ko smo prišli na cilj sem videla, da je to Županoma jama v Grosuplju, blizu kraja, kjer se je rodila moja stara mama; bilo je lepo presenečenje.

V petih tednih, kot sem že omenila, smo bili povsod: jedli smo tradicionalno joto v Gorici, ričet na Gorenjskem, krofe na Trojanah in kremšnite na Bledu. Tam smo nekateri tudi preplavali do otoka, da lahko rečemo, da smo pravi Slovenci.

Najlepše spomine tega potovanja ohranjam za vedno v srcu in si želim, da se prijateljstvo med nami ne bi nikoli pretrgalo. Upam, da bodo naslednje RAST-i tako uživale, kot smo mi, saj je res enkratna izkušnja, ki bi jo morali vsi doživeti.

Lucijana Vombergar

Bilo je kot doma

Naše potovanje se je začelo 24. junija, ko smo vstopili na letalo. Bili smo vsi zelo vznemirjeni, ker smo se za to potovanje že dolgo pripravljali.

V Rim smo prispeli naslednji dan in se sprehajali po mestu. Videli smo veliko znamenitosti, kot na primer Kolosej in Fontana di Trevi. Šli smo tudi na papežovo splošno avdienco. Vi-

deli smo ga zelo od blizu in nas je tudi pozdravil. V Rimu smo bili dva dni in od tam smo se odpeljali v Trst. Končno smo prišli v Slovenijo. Ne morem opisati, kaj sem čutila, ko sem prvič stopila na slovenska tla. Najprej se tega skoraj nisem zavedala, ker smo bili blizu meje z Italijo in nismo vedeli v kateri državi smo. Ko sem slišala ljudi govoriti v slovenščini, se nisem počutila v tujini; bilo je skoraj kot doma. Prespali smo v Dijaškem domu Vipava in imeli svoj prvi nastop v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici. V soboto smo šli v Postojnsko jamo in obiskali Predjamski grad ter končno prišli v Ljubljano, kjer so nas nastanili v Dijaškem domu Bežigrad. Naslednji dan smo peli pri sv. maši v Dravljah, šli na Bled in nato spet v Dravlje, kjer smo imeli srečanje z mladimi. Igrali smo odbojko in se zelo lepo zabavali.

V ponedeljek se je začel pouk na Mladinski poletni šoli. Razdelili so nas v skupine in odšli smo v razrede. Naslednja dva tedna smo imeli vsak dan jutranji pouk, popoldne pa razne izlete. Peljali so nas na sprehod po Ljubljani, v Županovo jamo, v živalski vrt in v BTC (Blagovno trgovski center) med drugim. Poletna šola je bila nepozabna izkušnja. Naučila sem se veliko novih stvari in spoznala osebe iz raznih držav s katerimi se še naprej dopisujem. 12. julija so nas prišli iskat sorodniki v Dijaški dom in preživeli smo štiri dneve pri njih. Ko smo se vrnili v Bežigrad, smo bili zelo veseli, ker smo bili zopet vsi skupaj. Obiskali smo Koroško in se zelo zgodaj vrnili, ker naslednji

dan smo se zelo zgodaj odpravili na Triglav. Ves dan smo hodili in prispeli do Kredarice, kjer smo prespali. Čeprav je bilo zelo hladno, smo vseeno sedeli na prostem in čakali na sončni zahod; medtem pa smo peli. Naslednji dan smo se napotili na vrh Triglava in prišli do Aljaževega stolpa. Bili smo zelo veseli! Imeli smo tudi veliko časa za zabavo. Šli smo na veselico, kjer smo se zelo lepo imeli; plesali smo ob zvokih ansambla Modrijani.

Šli smo na morje, v Blejski Vintgar, na Blejski grad, do Bohinjskega jezera, v kopališče Atlantis v Čateške toplice in še enkrat na Bled. Imeli smo nastope v Šentjoštu, v Dijaškem domu, v Radovljici, v Zavodu sv. Stanislava (kjer smo tudi imeli sv. mašo) in v Logatcu. Šli smo na Brezje in sodelovali pri sv. maši. Delali smo rafting na reki Krki. Bilo je zelo zabavno.

26. julija smo pospravili vse svoje stvari in se sprehajali po Piranu.

27. julija smo se vrnili v Buenos Aires in s tem se je naše potovanje končalo. Ostalo mi bo v nepozabnem spominu.

Josefina Barle Goljevšček

Lepa si zemlja slovenska

Lepa si zemlja slovenska, vesela in samostojna si. Vse, kar bi si kdo zaželel, pri tebi lahko tudi dobi.

Če bi kdo rad šel na morje, naj gre do toplega Pirana. In če bi kdo raje imel hribe, lahko prehodi do zadnjega kamna visokega Triglava.

Oh, Postojnska jama!
Je pri tebi kakšna človeška ribica,
ki v tebi živi kar sama?
Ali morda žival, ki do danes še ni znana?

Kako so ljubke slovenske hiše,
bele z rdečimi strehami.
Nekatere imajo balkone,
a na vseh so okna z rožami.

Lepa si, zemlja slovenska.
Nič ti ne manjka.
A ti pa manjkaš meni.
Ko že ne živim pri tebi,
z veseljem te nosim v srcu,
dediščini in veri!

Pregelj Lučka

ŠTIPENDIJE ZA ŠTUDIJ V SLOVENIJI

*Želiš začeti ali nadaljevati študij v Sloveniji?
Lahko se prijaviš za štipendijo!*

- namenjena je potomcem Slovencev, tudi če nimajo slovenskega državljanstva, ki še niso izpolnili 27 let
- vlagatelji morajo biti vpisani na višješolskem ali visokošolskem programu za šolsko leto 2019/2020
- aktivno delovanje v slovenskih društvih se upošteva za dodelitev štipendije

Vsi pogoji so objavljeni tu:

www.svobodnaslovenija.com.ar/stipendije-slo-2018-2019/

PRIJAVE DO 30. SEPTEMBRA 2019

NAGRADNI NATEČAJ ZA DIPLOMSKA DELA

Prijaviš se lahko, če si (ali še boš) med 1. 11. 2018 in 31. 10. 2019 zagovarjal diplomsko nalogo o tematiki Slovencev po svetu.

- nagrada: 800 evrov
- nagrada: 600 evrov
- nagrada: 400 evrov

Natečaj je razpisal Urad RS za Slovence v Zamejstvu in po Svetu.

Vsi pogoji so objavljeni tu:

www.svobodnaslovenija.com.ar/natecaj-diplomske-2019/

PRIJAVE DO 2. DECEMBRA 2019

PRVO POLLETJE TEČAJA | »Slovenščina za vse«

Peto leto tečaja »Slovenščina za vse« se je na Pristavi začelo 6. aprila.

Vsakič je več zanimanja za učenje slovenščine. Največ je potomcev, ki želijo ohraniti stike s sorodniki v Sloveniji, ali mladih, ki čutijo pripadnost narodu.

Razdeljeni smo v štiri skupine: Začetnike (13 študentov) poučuje Andreja Šeme Mele. Za srednjo raven (12 študentov) in višjo raven (6 študentov) skrbi Monika Češarek Kenda. Pogovor (3 študentke) vodi Cirila Pernišek Žužek. Anka Savelli Gaser pa nam pomaga pri učenju in skrbi za izpopolnjevanje jezika.

Vsako soboto začnemo z molitvijo in petjem slovenske himne. Med prvim polletjem smo

poleg učenja v učilnici delili pouk z otroki. Tako smo v soboto, 22. junija, šli v restavracijo 3. in 4. razreda. Otroci so bili natakariji,

blagajničarji in kuharji. Naslednjo soboto, 29. junija, smo imeli najprej pogovor o osebnih družinskih drevesih in spoznavali Slovenijo preko pesmi in zemljepisa. Nato smo odšli v dvorano, kjer so otroci Prešernove šole pripravili dan odprtih vrat. Med igrami smo še bolj spoznavali domovino. V soboto, 20. julija, smo imeli kosilo, golaž s špeclji in štrudelj. Kulinarika pomaga pri učenju besedišča in pri ohranjanju navad.

Čeprav živimo daleč od Slovenije, skrbimo da je slovenski jezik živ in z njim slovenska kultura.

MČK

BILJARD V ARGENTINI, ŠAROTAR IN FERRE

Leta 2008 sem po naključju srečal na ulici Prekmurca Dušana Šarotarja. Šla sva v kafič v centru Ljubljane in med klepetom potegne iz nahrbtnika knjigo ter mi jo podari, rekoč: »To je moja nova uspešnica.« Ko sem ga vprašal, čemu slika na platnici, Davidova zvezda kot ozadje stare fotografije nekega mesta, mi je povedal zgodbo o svojem starem očetu, enem izmed peščice deportiranih, ki so se vrnili iz Auschwitza.

Na osnovi resnične zgodbe, družinske – in zgodovinske – tragedije je Dušan spisal odličen roman. Enajst let po tem je knjiga zagledala luč v Argentini, v prevodu – koga le? – Florencie Ferre.

Čeprav je Florencia že veliko prevedla, je bilo to v glavnem za druge države, a v kratkih zadnjih letih so bila v Argentini izdana kar tri pomembna dela: Martin Krpan, To noč sem jo videl in sedaj še Biljard v Dobrayu kot »El biljar en el hotel Dobray«.

Seveda je lepše prebrati v izvornem jeziku, a za tistega, ki ga ne obvlada ali ne dovolj, je odlična priložnost, da se seznanimo ne samo z dobro sodobno slovensko literaturo, ampak tudi z romanom, ki ga bo od začetka pritegnil, in z zgodbo, ki razodene en ne preveč poznan del slovenskega življenja med drugo svetovno vojno.

Tako Biljard v Dobrayu kot Jančarjeva To noč sem jo videl potekata v obdobju druge vojne,

kar kaže na neko posebnost slovenske literature v zadnjih časih, o čemer smo že pisali, tako kot tudi druga dela, izdana v zadnjih časih, a na žalost ne prevedena v lokalni jezik.

Ta knjiga je lahko tudi lepo darilo in hkrati možnost širjenja spoznanja o Sloveniji in v njem času, če je priložnost za to.

O Šarotarju si lahko več preberete na Wikipediji in drugod na medmrežju. Ravno v tem mesecu, 17. avgusta, je bila svečana proslavitev stoletnice priključitve Prekmurja Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Šarotar je bil eden od odgovornih za pripravo tega dogodka.

Rok Fink

OkrOgle OBLETNICE | Jurij Dalmatin (1547 - 1589)

Pred 430 leti, 31. avgusta leta 1589, je v Ljubljani umrl Jurij Dalmatin, protestantski teolog, pisatelj in prevajalec. V slovenščino je prvi prevedel celotno Sveto pismo, ki je izšlo leta 1584 por polnim naslovom "Biblija, tu je vse svetu pismu stariga inu noviga testamenta, slovenski tolmačena skuzi Jurija Dalmatina".

Jurij Dalmatin se je rodil okoli leta 1847 na Krškem. Domneva se, da so njegovi predniki priselili iz Dalmacije, zato se je Jurij sam podpisoval kot Dalmatin. Njegova starša sta bila zelo revna in ga pri šolanju nista mogla finančno podpirati, zato se je do 18. leta šolal na Krškem, pri Adamu Bohoriču. Bohorič je Dalmatina vzgojil v protestantskem duhu.

Leta 1565 se je Dalmatin pridružil Trubarju in njegovi družini. Šolanje je nadaljeval v samostanski šoli v Bebenhausnu na Württembergu, ker je bila univerza v Tübingenu polno zasedena. Leta 1566 se je na univerzi v Tübingenu odprlo prosto mesto, kjer je kot študent študiral filozofijo in protestantsko teologijo. Magistriral je leta 1569. Magistrska teza z naslovom "Razprava o katoliški cerkvi in katoličanih" je izšla leta 1572. V času šolanja ga je vseskozi podpiral Trubar, ki ga je tudi spodbudil k prevajanju Biblije.

Prvo Dalmatinovo slovensko besedilo - pesem Ena srčna molitev zoper Turke - je bilo natisnjeno v Trubarjevi pesmarici 1567. Že tedaj se je pripravljajal na prevajanje vsega Svetega pisma. Ko je leta 1572 prišel v Ljubljano za pridigarja, je s seboj prinesel prevod začetka Svetega pisma (pet Mojzesovih knjig). Leta 1575 je Janž Mandelc v Ljubljani ustanovil tiskarno in prvi tisk v njej je bil Dalmatinov prevod svetopisemske knjige Jezus Sirah. Dalmatin je pri Mandelcu tiskal več knjig (Mojzesove knjige, Ta celi katekizem, Salomonove pripovedi, Katekizem) v želji, da bi deželne stanove pridobil za tisk svojega prevoda Biblije, ki ga je

dokončal leta 1578.

Do izdaje pa še ni prišlo tako kmalu. Avgusta leta 1581 se je v Ljubljani zbrala revizijska komisija, ki je Dalmatinov prevod pregledala in ga po dveh mesecih dela potrdila. Knjiga pa se ni mogla natisniti v Ljubljani: spomladi 1582 je namreč moral tiskar Mandelc zapustiti Ljubljano. Iskali so tiskarja v Nemčiji, kjer so v petih mesecih natisnil 1500 popolnih in 25 nepopolnih izvodov Biblije. Tisk in korekture sta vodila Dalmatin in Bohorič. Knjiga po lepem tisku in krasnih lesorezih prekaša vse druge slovenske knjige 16. stoletja.

Jurij Dalmatin se je vrnil v Slovenijo. Leta 1585 je dobil župnijo Škocjan pri Turjaku. 31. avgusta 1589 je nenadoma umrl v Ljubljani.

Adam Bohorič

Dalmatinov mentor in mecen je bil jezikoslovec in učitelj. Izdal je prvo slovensko slovnico "Arcticae horulae" (Zimske urice), v kateri je znanstveno določil pravopisna pravila za pisanje slovenskega jezika. To pisavo so po njem imenovali "Bohoričica". V Bohoričici so bile izdane vse slovenske knjige od Trubarja do sredine 19. stoletja, ko jo je zamenjala gajica, ki je v veljavi še danes.

Ali ste vedeli?

- Da je Jurij Dalmatin je o Svetem pismu takole napisal: »Samo tej besedi moramo kakor pravilu, meri in navodilu verovati, po njej Bogu služiti in ravnati vse svoje dejanje, da prideta nad nas in nad nami ostaneta Božji mir in milost.«?
- Da je Dalmatin ob zaključku študija obvladoval poleg svoje dolenske slovenščine še dobro nemščino in latinščino? Malo je znal grščine in hebrejščine. Ker je bil v nemščini bolj podkovan kakor v hebrejščini in grščini, ni prevajal po izvorniku, ampak po Luthru iz nemščine in je le včasih zaradi večje gotovosti pogledal tudi v hebrejski ali grški tekst ali njihov latinski prevod.
- Da je prevajanje svetega pisma potekalo deset let brez vsake prejšnje jezikoslovne izobrazbe, brez slovnice in brez slovarja?
- Da je bil prvi korektor Dalmatinove Biblije Primož Trubar? Najmočnejše pa je vplival na spremembe prvotnega zapisa nedvomno Bohorič, ki je pri tem delu kot najboljši Slovenec zelo veliko pomagal.
- Da je na začetku Biblije nemško posvetilo, ki hvali slovenski jezik, sledi obširen predgovor v slovenščini, ki je dogmatska razprava o razlikah med staro (katoliško) in novo (protestantsko) vero in potem sledi neke vrste »slovarček«?
- Da so Biblijo protestanti prevažali v Slovenijo na skrivaj, v sodih?
- Da so katoliški duhovniki smeli uporabljati Dalmatinov prevod s posebnim dovoljenjem, saj katoliškega prevoda Biblije še niso imeli?
- Da je slovenščina bil dvanajsti sodobni evropski jezik, v katerega je bila prevedena celotna Biblija?

Pripravil Jože Jan

ODTISI V SPOMIN PRIJATELJU

Sobota dopoldne, kosim travo (=tolčem ščavje s koso); popoldne greva z Miriam na Opčine pri Trstu, na letošnjo Drago.

Kot noč, ima tudi košnja svojo moč in spomini na Drago so s seboj pripeljali spomine na Sašo Martelanca.

Spoznala sva se v tednu pred Drago 1985, tako kot z drugimi velmožmi, ki pripravljajo vsakoletne Študijske dneve. Kmalu sva si naredila medsebojni častni naslov »prijatelj«, vrednejšega od katerega koli drugega državnega priznanja, spomenice ali naziva.

Pa ne, da bi se dolge ure pogovarjala. Bilo je nekaj virtualnega, eteričnega, nekaj »nestvarnega«, kot danes naslavlja spomenike kulturne dediščine. Enostavnejše povedano: bila sva na isti valovni dolžini, čeprav, kot rečeno, nisva dosti govorila. O njegovi družini sem več zvedel iz osmrtnice, kot pa iz njegovih besed – pa ne po njegovi krivdi; nisem ga o tem vprašal ali si o tem nisem nič zapomnil.

Ko je do nas prišla novica o njegovi smrti, me je zgrabilo. In sem poiskal njegovi knjigi, da se osvežim z njegovo liriko in potolažim srce. To, da je bil rojen v Sloveniji, pa je potem emigriral – v svojo očetnjo, na Tržaško, – je tudi lahko vplivalo, da sva našla toliko skupnih točk, čeprav se je zgodba izenačila šele po več desetletjih.

Na tistem obisku sem imel še močnejšo argentinsko tonado, kot jo imam danes. Prve 'r' v besedi so bile izredno močne, kot se pač v portenjščini izgovarja. »Rrrokav«, »rrrazvoj« itd. so mu vzbujali zavist (tako je sam smeje povedal), ker je pogrkoval in so mu bile take 'rrr' nemogoče. Bil je človek finega humorja in dobrodušnosti.

Leta 1985 je že vrelo in pripravljajo se je na velike dogodke. Še na Dragi je bilo to močno čutiti. Takrat je krožila zaponka/značka rumene barve z zelenim lipovim listom in napisom Slovenija, moja dežela. Podaril mi jo je.

Kasneje je v Buenos Airesu Zedinjena Slovenija z arh. Juretom Vombergarjem izdala podobno, na belem polju rdeče vezen slovenski nagelj, napis se je pa glasil: Slovenija, moja domovina. Pa sem mu jo poslal.

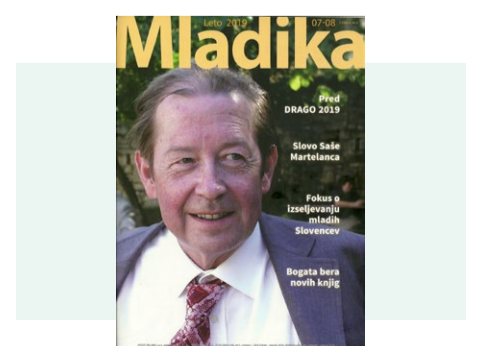
Še kasneje, desetletja kasneje, pridem na Drago in mu pokažem rumeno-zeleno značko: Saša, se spomniš? – Seveda se!

Pred popoldanskim predavanjem se mi pa prikaže z buenosaireško značko: Gregor, se spomniš?

Ne morem več pisati ...

Kot piscu besedil za narodnozabavno glasbo, naj zaključim z verzi tanga, sicer iztrganih iz konteksta celotne pesnitve Carlosa Vivána, ki so mi ob tem pisanju stalno pozvnanjali v glavi: ¡Cómo se pianta la vida! / Cómo rezongan los años / cuando fieros desengaños / nos van abriendo una herida.

GB

Saša Martelanc na naslovnici zadnje številke tržaške revije Mladika

KOLEDAR

7. septembra ob 15:00
Redni pouk SSTRMB

8. septembra
Mladinski dan v Našem domu San Justo

14. septembra
70-letnica Slomškove šole

14. septembra ob 15:00
Redni pouk SSTRMB

15. septembra
Obletnica doma | Slomškov dom

21. septembra
Proslava šolskih otrok na čast škofu Slomšku

21. septembra ob 20:00
Ob taktu barv – San Martín

22. septembra
Mladinski dan v Slovenski vasi

28. septembra ob 15:00
Redni pouk SSTRMB

29. septembra
Obletnica doma | Pristavski dan
Slovenska Pristava, Castelar

5. oktobra do 6. oktobra
Mladinsko peš romanje v Luján

6. oktobra
Obletnica ZSMŽ v Slovenski hiši

12. oktobra ob 15:00 Redni pouk SSTRMB

“ ZA RAZMISLEK IN NASMEH ”

“En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran”

MLADINA

Leta 1999 so Združeni Narodi odločili, da se vsakega 12. avgusta praznuje “svetovni dan mladih” z namenom, da bi se vsako leto razpravljalo o različnih vprašanjih in težavah, ki zadevajo mladino.

Letos je dan mladih bil posvečen migracijam mladih. Leta 2018 je bilo zabeleženih 214 milijonov migrantov, med katerimi mladi predstavljajo več kot 10 odstotkov.

Združeni narodi uvrščajo med mlade tiste osebe, ki so stare od 15 do 24 let. Je pa ta definicija relativna, saj se vsi čutimo mlade, ne glede na število naših let!

“Lepo je biti mlad” je pred desetletji pisal slovenski duhovnik in vzgojitelj Franc Sodja CM, čeprav slovenski pregovor pravi “mladost je norost”. Poglejmo še druge pregovore in citate o mladini:

• **Mlada kri mirno ne stoji.**

(Slovenski pregovor)

• **Mladost ima osupljivo prednost**

- ne ustraši se.

(Honore de Balzac, francoski pisatelj)

• **Stari ne zaupajo mladim, ker so sami nekoč bili mladi.**

(William Shakespeare, angleški dramatik)

• **Mladost je neumnost, ki jo more ozdraviti le starost.** (Arabski pregovor)

• **Mladost ve česa noče, še preden ve, kaj hoče.** (Jean Cocteau, francoski pesnik, pisatelj, dramatik in filmski režiser)

• **Mladost imamo zato, da delamo neumnosti. Starost imamo, da te neumnosti obžalujemo.** (Ernest Hemingway, ameriški pisatelj in novinar)

• **V mladosti se učimo, v starosti razumemo.** (Španski pregovor)

• **V mladosti in v lepoti je malo pameti.**

(Homer, starogrški pesnik)

• **Česar se človek v mladosti navadi, vse svoje žive dni zna.** (Blaženi škof Slomšek)

• **Mladost je norost - čez jarek skače kjer je most.** (Slovenski pregovor)

• **Mlad človek pozna pravila, star človek pozna izjeme.** (Oliver Wendell Holmes, ameriški politik, filozof in sodnik)

• **Dokler je drevo še mlado, se lahko zravna. Staro se zlomi.** (Blaženi škof Slomšek)

• **Edino, kar je slabega pri današnjimladini je to, da ne sodimo več mednje.** (Neznani avtor)

Izbral Jože Jan

OSEBNE NOVICE

ROJSTVO

Hvala Ti, Bog, za najlepše in najbogatejše, kar si ustvaril, za najpreprostejše, kar nam podarjaš, za najmočnejše, s čimer nas ohranjaš - hvala Ti, Bog, za otroka. (p. Pavle Jakop)

V torek, 27. avgusta, se je v Buenos Airesu rodila RENATA COLOBRARO. Ob rojstvu prvorojenke so zelo srečni mamica Marija Sofia Kastelic in očka Guillermo ter ostali sorodniki in prijatelji. Čestitamo!

POROKA

V nedeljo, 18. avgusta sta v moronski stolnici, med poročno sv. mašo sklenila zakonsko zvezo: KRISTJAN GABRIJEL POGLAJEN in LUCIANA PAULA ALVES PEREIRA. Priče so bili: Irena in Lojze Poglajen ter Maria Fernanda in Carlos Alves Pereira.

MALI OGLASI

Krvavice, pečenice, suhe klobase (prekajene), čevapčiče

lahko naročite pri Franciju Miklavcu
tel/whatsapp 11 2766 8343

MLADINA NAŠEGA DOMA VABI NA

58.MD

8/9
2019

8:00 SV. MAŠA
9:15 DVIGANJE ZASTAV
9:30 ZAČETEK TEKMOVANJ
13:00 KOŠILO
19:30 KULTURNI PROGRAM

HIPÓLITO YRIGOYEN 2756, SAN JUSTO

70-letnica šole Antona Martina Slomška
58-letnica Slomškovega doma

“Materin jezik je najdražja dota... dolžni smo ga mlajšim zapustiti”
bl. A. M. Slomšek

Lepotica in zver

Režija: Marcelo Brula
Pomoč pri režiji: Marta Selan

Sobota 14. septembra, ob 19.15 uri
Častni pokrovitelj dogodka: predsednik Republike Slovenije, Borut Pahor

Nedelja 15. septembra
Sv. maša ob 11.30
Kulturni program ob 17.00

VSTOPNICE PO \$ 350.-
slomskovdom@gmail.com | Mariana 1140885844 | Marko 1149982803

Sobota, 21. septembra 2019
Slovenska hiša
Ramón L. Falcón 4158

ŠOLSKA PROSLAVA V ČAST
BL. ŠKOFU ANTONU MARTINU SLOMŠKU

ob 9.30 sveta maša za vse žive in pokojne učitelje
Nato igra v dvorani

“MOJ FELIKS”

v izvedbi Prešernove sole
režija: Dominik Oblak

VSI LEPO VABLJENI!

Vstopnina: za otroke: \$100.-
za odrasle: \$ 150.-

Svobodno Slovenijo podpirajo

KOPAC S.A.
Fábrica de tubos y envases de cartón

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

Grupo HZ

briganti
PREMIUM LEATHER SHOES

GOLOMAX
SUPERMAYORISTA DE OFERTAS

CKC
LABORATORIOS CKC
ARGENTINA S.A.

CA
CONSULTORES
ASOCIADOS

oblak

SVOBODNO SLOVENIJO SOFINANCIRA URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU.

SVOBODNA SLOVENIJA | Glasilo Slovencev v Argentini
Ustanovitelj Miloš Stare
Lastnik društvo Zedinjena Slovenija
Predsednik Jure Komar

Uredniški odbor
Mariana Poznič, Cecilija Urbančič, Lucijana Hribar,
Sonja Tomazin, Jože Jan, Jože Lenarčič, Miloš Mavrič,
Marko Vombergar in Tomaž Žužek.

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE
Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires - Argentina
email svobodna.ba@gmail.com
www.svobodnaslovenija.com.ar

Priloga s slikami

70-LETNICA DRUŠTVA SLOVENCEV V MENDOZI

RAST 48 V DOMOVINI SVOJIH PREDNIKOV

PRVO POLLETJE TEČAJA | »Slovenščina za vse«

